

"سمکۆ عەبدولکەریم" لەوێلام بە پرسباری دەنگەکان

لە حەقدەهەمین ساڵی ئۆژی تراژیدیای ئەنفال

دەنگەکان : نایا تۆنراوە ئەنفال وەک ئەوێ که هەبە ، ئەک ئەوێ که دەسەلاتداری کوردی ئەمرۆ دەبەوێت ، بکریت بەمێژوو ؟

سمکۆ عەبدولکەریم / من بوخۆم بەهاناوە چوونی بە کردەوێ کەس و کاری قوربانیانی ئەنفال زۆر بە گرتگرت دەزانم ئەوێ نێمە بێن قسە لە سەر بە مێژوو کردنی ئەو کارەساتە بکەن ، رەنگە خێزانیکی کۆلەواری نیشتهجی ژێر کەلاوەخانویکی یەک ژووری کە لە کارەساتی ئەنفال قورتاری بوو و شیرازی خێزانەکە بە شیبوێهەک ئە شیبوێهەکان لەبەر یەک هەئەشەوێهە ، گائەتی بەو قسە زلانی چوارەوێ میزە بازنیهکان بێت ، دواتر بو بە مێژوو کردنی ئەو کارەساتە پێوێستیمان بە ناوەندیکی زانستی و ئەکادیمی و ستراژیجی هەبە بو ئەوێ ئەوێهە لیکۆلینەوێهە لەسەر کارەساتی ئەنفال بکری و بەلگەنامەکان بەشیبوێهەکی دروست تۆمار بکری ، چونکە تا نیستاش ژمارەبەکی دروستی تەواوی ئەنفال کراوەکان لەبەر دەستدا نێه هەر کەسەو ئە شوینی خۆبەوێهە ژمارەبەکی دەنوس ، بۆبە بە مێژوو کردن لەسەر چەند کۆلەکە و بنچینهبەکی دەوێستی ، بەبێ دروست کردنی ئەو کۆلەکانە و دانانی بنچینهکان ناتواندێ هیچ شتیکی بکریته مێژوویکی زانستی ، تا نیستاش کارەساتی ئەنفال وەک رووداویکی جەرگەر لەشیبوێهە گیرانەوێهە خراوەتەوێهە روو .

لە ماوێ رابردوا لێرە و ئەوێ چەند ناوەندیکی تابیەت بە ئەنفال دامەزران بەئام ئەو ناوەندانەش هەر لە وەرزی ئەنفالدا نوقەبەکیان لێوێ دیت نیت لیبی پال دەکەون ئەلایەکی ترەوێ تا نیستا نەتواندراوە کۆنگرەبەکی گەورە جیھانی بو ئەم کارەساتە ریک بخری ، نیمانم ئەوێ نامینی کە لەسەر رووبەری رۆژنامەکان ئاگاداری بەهانا وەچوون بو برینداریکی بەر کیمیای کەوتوو یان لە ئەنفال دەرباز بوو بلاو دەکریتهوێهە بو ئەوێ یارمەتی بدریت

دەنگەکان : ئەو ئەرکانە چین لەسەر شانی اۆشنیری کورد ئە نزیک و دوورماوێهە ، سەبارەت بەکارەساتی ئەنفال ؟

سمکۆ عەبدولکەریم / من ئەرکەکانی رۆشنیری کورد تەنھا ئەوێ نابینمەوێهە بێ و تەنھا کار لەسەر گیرانەوێهە کارەساتی ئەنفال بکات ، هەرچەندە رۆشنیری کورد ئە شوین و باری خۆیدا دەتوانی ئەرکەکانی خۆی جیھەجی بکات کە هەر یەکەیان لە روویکەوێهە بایەخ و گرتگی خۆی هەبە ئەم بایەخ و گرتگیهەش لە بواریکەوێهە بو باریکی دیکە رۆشنیری جیاواز و پترە ، چرۆک نووس یان شاعیر ئە چوارچێوێ ئەدەبیدا دەتوانن ئەرکەکانیان بەجی بگەینن کە ئەم رووێهەوێهە کەمتەرەمیبەکی زۆر هەبە ، بە سەدان رۆشنیر و هونەرمان ئە ناوەوێ کوردستان و دەروە هەن کە چی تانیستا نەتواندراوە کارەساتی ئەنفال ئە چوارچێوێهە فیلمیکی هونەری بەلگەنامەبێ ئەسەر ئاستی جیھاندا دروست بکریت ، بۆبە پێم وایە ئەو قوتناخەدا رۆشنیر ئە بواریکە دیکە لیکۆلینەوێهە نابووری و کۆمەلایەتی و تەندروستی و پەرورەدەیی دەتوانن خزمەت بە خانەوادەیی ئەنفال کراوەکان بکەن ، کە بە دەست دەیان کیشە جۆراو جۆر دەنالینن ، ئەمە ئەرکی سەرەکی رۆشنیرە تا ئەم ساتە ، چونکە تا نیستاش خاڵکانیک هەن نان بەم کارەساتەوێهە دەخۆن ، قسە کردن لەسەر هەر یەک ئەو چوار بواری ئەسەرەوێهە باسم کردوێهە بایەخی خۆی هەبە کە بە لیکۆلینەوێهە رۆژنامەگەری مەیدانی دەکریت ، دواتر دەکری ئە رووی سیاسیشەوێهە کاری ئەسەر بکری ئە روویکی دیکەشەوێهە ئەو رۆشنیرە خال ئەسەر پیتەکان دادەنی و فشار دەخاتە سەر دەسەلات بو بە دەنگەوێهە هاتن و ئاورلیدانەوێهە کەس و کاری ئەنفال کراوەکان ، هەموو ئەمانەش بە ئەرکە نزیکەکانی رۆشنیری کورد دەزانم بو ئەوێ شەفافتەر قسە ئەسەر کاریگەرەکانی کارەساتی ئەنفال بکریت کە ئە دواي خۆیدا بەسەر کەس و کارەکانیان بەجی هیشتوێهە تابیەتی ئە روو کۆمەلایەتیەکەبەوێهە ، ئە روویکی ترەوێهە من زۆر سەیرم بەو نووسەرە دیت کە هەموو هیژ و توانای قەلەمەکانیان ئەو بەکار هیناوە فلان و فلان کە دووو نزیک بەرپرسیاریەتی ئەو کارەساتەیان دەکەوێتە ئەستۆ دەبی داوای لیبوودن ئە گەلی کوردستان بکەن .. کوردەواری خۆمان دەلی (لیبوردن کیلوی بەچەندی)

دەنگەکان : دیاریکردنی اۆژسک بو ئەنفال پیرۆکەبەکی سەرکەوتوێهە ؟

سمکۆ عەبدولکەریم / ئەگەر دیاری کردنی رۆژیک بو کارەساتی ئەنفال بو ئەوێ بێ تەنیا ئەو رۆژە ئاور ئە مەرگەساتی ئەنفال بدریتهوێهە ، و ئەو هەموو گرتە و مەینەتیانە کە چەندین ساڵ بە سەر یەکدا کەلەکەدەبی و کارەساتی ئەنفال بەدواي خۆیدا بەسەر کەس و کاری ئەنفالکراوەکاندا بە جیھەشتوێهە ، ئەو رۆژەدا بەبیر بینهوێهە ، بە لیبی بە دەنگەوێهە هاتتییان پیبدری ، دواتریش هێجیان بو نەکری ، ئەو دیاری کردنی ئەو رۆژە بە سەرکەوتوێهە نازانم ، بە لیکو باشتەر وایە هەوێدێ بەردەوام تیشکیان بخریته سەر و فشار بخریته سەر حکومەتی کوردی بو زیاتر بە دەنگەوێهە هاتتییان